

Tid for skog

i Telemark

ÅRSRAPPORT 2009

INNHold

1. Organisering

2. Aktiviteter i 2009

2.1 Generelt

2.2 Oppsøkende virksomhet

2.3 Kurs for skogsarbeidere

2.4 Informasjon og mediekontakt

2.5 Skogfaglige arrangementer

3. Arbeidskraft

4. Veilederaksjonen

5. Statistikk

5.1 Planting

5.2 Ungskogpleie

5.3 Annen skogkultur

6. Økonomi/regnskap

6.1 Regnskap

6.2 Tilskudd

6.3 Kommentarer til regnskapet

7. Erfaringer/anbefalinger for det videre arbeidet

7.1 Erfaringer /anbefalinger oppsøkende virksomhet

7.2 Erfaringer/anbefalinger veilederaksjonen

7.3 Erfaringer/anbefalinger mediekontakt

8. Sluttord

1. Organisering

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom FMLA i Telemark og AT Skog, med AT Skog som arbeidsgiver og ansvarlig for organiseringen, mens prosjektansvaret for gjennomføringen er tillagt FMLA.

Prosjektet har i 2009 vært organisert i tråd med prosjektplanen. I 2009 har fylkesskogmester Liv Aakre fungert som prosjektansvarlig ved siden av skogsjef Terje Kristoffersen i AT Skog. Prosjektet er ellers organisert og bemannet på samme måte som i 2008.

2. Aktiviteter i 2009

2.1 Generelt

Bakgrunnen for at prosjektet ble satt i gang var en stadig lavere skogkulturaktivitet i Telemark. Dette skjedde på tross av at det hadde blitt innført vesentlig forbedrede økonomiske rammebetingelsene for gjennomføring av tiltakene. Prosjektet ble starta som et Telemarks-prosjekt og knytta til den nasjonale satsinga Tid for skog som kom seinere.

Aktivitetene er derfor forutsatt rettet inn mot økt aktivitet i Telemarkskogbruket, med spesielt fokus på foryngelse og skjøtsel av ungskog.

Det ble gjennomført tre møter i prosjektets styringsgruppe og 3 møter i referansegruppa for nye skogeiere i løpet av året. Det er også gjennomført ei samling for veilederne i prosjektet den 12.05.09. På samlinga den 02.04.09 med skogbrukslederne og skogansvarlige i kommunene var ”Tid for skog i Telemark” hovedtema.

2.2. Oppsøkende virksomhet

Flere tidligere tilsvarende prosjektorganiseringer, både i Telemark og andre fylker, har konkludert med at det er oppsøkende virksomhet som som er mest effektiv. Oppsøkende virksomhet går i korthet ut på at fagpersoner kontakter skogeiere med registrerte tiltaksbehov med formål å få utløse aktivitet. Mye av dette arbeidet er basert på direkte kontakt gjennom bruk av telefon og besøk ute hos skogeierne, men også gjennom egne skriv og annet informasjonsmateriell.

Faghjelper/prosjektmedarbeidere i 2009

I 2009 var følgende personer i aktivitet:

Lars Brynjulvsrud - prosjektleder i prosjekt Midt - Telemark

Torgeir Eklund - faghjelp i Skien, Porsgrunn og Bamble

Håvard Bakka - faghjelp i Notodden

Per Wraa - faghjelp i Vrådal

Magne Skarprud - faghjelp i Kviteseid utenom Vrådal

Knut Kåre Buer - faghjelp i Tokke

Victor B. Hansen, Knut Melby, Bendik Skeie og Jan Andersen ble en periode fristilt fra jobben skogbruksledere på grunn av få oppdrag i AT Skog. I denne tida fungerte som faghjelper.

Evaluering av faghjelpene

Prosjektlederen gjennomførte en evaluering av faghjelpene i juni måned.

Poenget var bl.a. å registrere planlagte og gjennomført oppdrag på det aktuelle tidspunktet. Det viste seg at at det var svært stor variasjon i aktivitetsnivået. Generelt hadde arbeidet flere steder kommet seint i gang og noen steder nesten ikke i det hele tatt. Ved de lokale møtene i kommunene høsten 2008 var det enighet om at det var viktig å komme i gang med arbeidet tidlig i sesongen, bl.a for å kunne disponere tilgjengelig arbeidskraft mer rasjonelt. Det viste seg dessverre at det ikke hadde skjedd. Det viste seg også at kommunikasjonen lokalt hadde vært for dårlig, bl.a. var evalueringsmøter gjennomført kun noen få steder. Erfaringene tilsier at oppfølgingen lokalt bør være tettere.

2.3 Kurs for skogsarbeidere

I mai ble det gjennomført et dagskurs for i alt ca. 35 skogsarbeidere i Telemark. Kursene ble arrangert i Drangedal og i Midt og Øst Telemark. Deltakerene var valgt ut av skogbrukslederne. Temaet var foryngelse og skjøtsel av ungsog.

Instruktør var Tarjei Gjelstad fra Aktivt skogbruk. Det var dessverre få av deltakerne som kom ut i praktisk skogkulturarbeid i løpet av sesongen. Dette skyldes delvis mangel på oppdrag, men også at de lokalt ble prioritert brukt til andre oppgaver.

2.4 Informasjon og mediekontakt

I løpet av året var det innslag om prosjektet i Varden, Telemarksavisa, NRK og flere av lokalavisene i Telemark. Bladet Skogeieren hadde også et innslag i forbindelse med en skogsamling på planteskolen i april.

Det ligger også en del informasjon om prosjektet på AT Skogs hjemmeside, og det er utarbeidet egne skogfaglige informasjons- og temaark som er tenkt lagt ut på hjemmesida. Prosjektet var også representert på skogstanden på Dyrskun.

Det må erkjennes at det er utfordrende å nå fram med faglig informasjon. Erfaring fra mange kommuner der det er sendt ut egne skriv til skogeierne i flere omganger viser at responsen er liten. Det anses i det hele tatt som problematisk å nå fram i dagens mediesamfunn der mange føler at en blir overført med informasjon.

En innser likevel at dette arbeidet kan struktureres og målrettes bedre, og det skal derfor lages en plan for dette i 2010.

2.5 Skogfaglige arrangementer

Prosjektet var i løpet av året representert på flere skogfaglig arrangement i Telemark. Det viser seg etter hvert vanskelig å samle mange skogeiere på arrangement med skogkultur som hovedtema. Andre tema som elgforvaltning og tømmer fenger langt flere, og det må vurderes om en bør legge skogkultur som et eget tema inn i disse arrangementene.

Beiteproblematikken og generell elgforvaltning avhenger i stor grad av hva slags skogbruk som blir drevet, slik at innslag om skogskjøtsel bør så absolutt være relevante i slike sammenhenger. Det er underveis etablert kontakt med Norsk institutt for naturforskning v/ Erling Solberg som stiller seg positiv til samarbeid hvis bare etablering av beiteprosjekt og flater er på plass (2011).

3. Arbeidskraft

Totalt sett har tilgangen på arbeidskraft vært bra også i 2009, og den har ikke vært en begrensende faktor for aktiviteten.

Fortsatt blir mye av arbeidet utført av utenlandsk arbeidskraft, hovedsaklig rumenere og slovakere. Slovakerne, som blir direkte lønnet av AT Skog, ble kurset på lik linje med den norske arbeidskrafta. Prosjektleder fulgte også opp noen av disse under arbeid i Vest - Telemark.

Prosjektet blir ofte kontaktet av diverse firma som tilbyr sin arbeidskraft for Telemarksskogbruket. Det er ofte firma basert på arbeidskraft fra Øst-Europa. Siden ordreserven er begrenset, har det så langt ikke vært aktuelt å inngå avtaler med noen av disse firmaene.

AT Skog er med i et prosjekt styrt av Skogbrukets Kursinstitutt som har til formål å lage bedre rutiner for bruk av utenlandsk arbeidskraft, bl.a. gjennom oversettelse av gjeldende kvalitetskrav og arbeidsinstruksjoner og en gjennomgang av reinte skogfaglige tema.

4. Veilederaksjonen

Veilederaksjonen er ment å gi personer som nylig har overtatt skogeiendommer i Telemark et tilbud om elementær skogbruksopplæring. I hver kommune er det utpekt en veileder som i utgangspunktet skal gi tilbudet til 10 skogeiere.

Veilederaksjonen har bydd på større utfordringer enn forventet. Det har vist seg problematisk å nå disse skogeierne i noen kommuner, på tross av at det har blitt sendt ut egne skrivelser til et stort antall skogeiere og at det er informert om prosjektet i flere andre sammenhenger.

Fylkesmannen har sendt brev til kommunene med oppfordring om å informere om veilederaksjonen ved eiendomsoverdragelser.

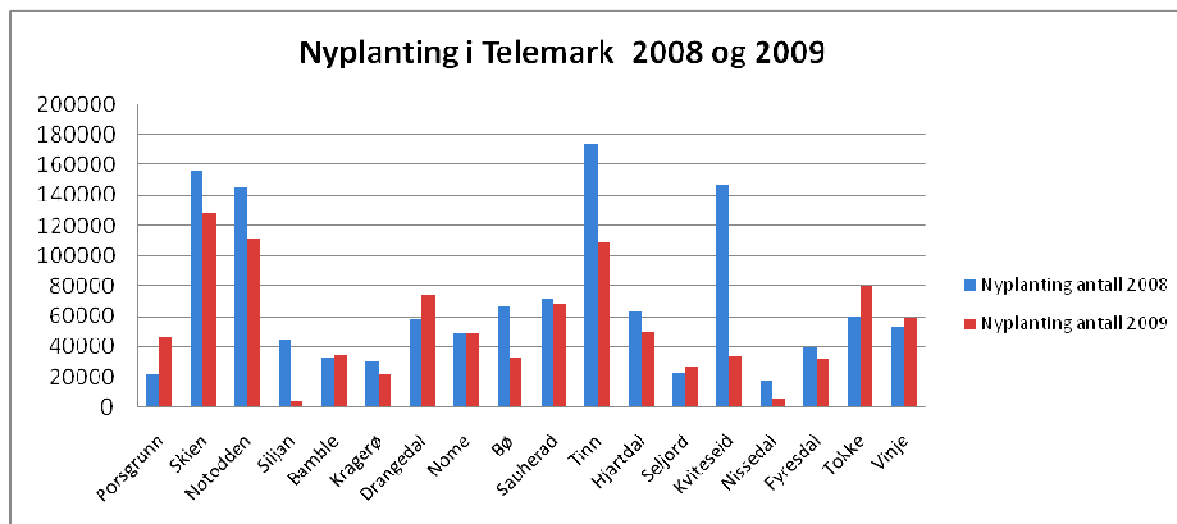
Det har imidlertid vært en god aktivitet i noen kommuner, ikke minst i Grenlands-området, men aktiviteten totalt sett har vært lavere enn det en burde kunne forvente. Pr. utgangen av 2009 er ca. 1/3 av de forutsatte veiledningsoppdragene gjennomført. Det er nødvendig å gjøre et krafttak nå som prosjektet går mot slutten, særlig i de kommunene hvor resultatene er svakest.

5. Statistikk

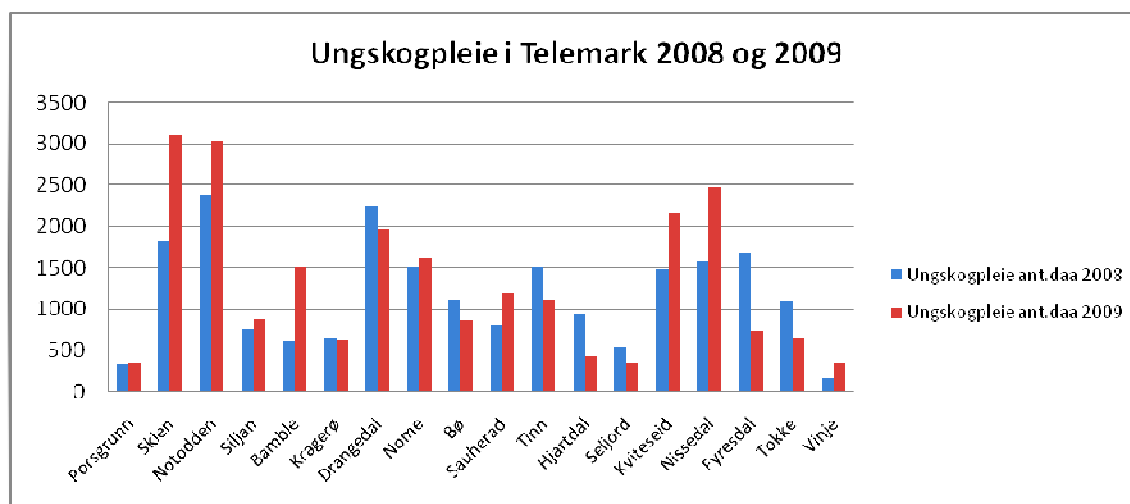
Statistikkgrunnlag

Statistikkene viser alt arbeid som er registrert i skogfondssystemet i løpet av året. Det vil alltid forekomme at noe arbeid blir finansiert med andre midler, men denne andelen vurderes under normale omstendigheter til å være av liten betydning.

5.1 Nyplanting

5.2 Ungskogpleie

5.3 Annen skogkultur

Markberedningsarealet i 2009 var på 808 daa. (704 daa i 2008)

Suppleringsplanting utgjorde 29 411 planter. (24 275 i 2008)

Kjemisk behandling, for - og etterarbeid ble gjort på 272 daa. (392 i 2008)

Kommentarer - planting

Plantestatistikken er som tidligere basert på alt som er registrert som nyplanting i skogfondssystemet i 2009, og i sum utgjør dette 962 851 planter. I forhold til tilsvarende tall i 2008, som var på 1 251 512, utgjør derfor plantetallet i 2009 en nedgang på 23% i forhold til 2008. Gjennomsnittet for årene 2004 – 2007 er 846.000 planter, så slik sett er resultatet for 2009 rimelig positivt.

AT Skogs andel i 2009 utgjorde 427 598 utsatte planter - dette er 44 % av totalen.

Kommentarer - ungskogpleie

Årets resultat på 23 446 daa utgjør en økning på 2 216 daa, eller vel 10%, i forhold til 2008 (21 230 daa). AT Skogs andel av dette var 10 391 daa (44%)

Resultat i 2009 utgjør et areal på noe over halyparten av kommunenes gjennomsnittlige foryngelsesareal en del år tilbake i tid. Siden dette har vært tilfellet over flere år, må følgen nødvendigvis bli at det opparbeides et ikke ubetydelig etterslep. Deler av dette etterslepet vil bli svært problematisk å håndtere.

Vurdering

Med finanskrisen, kraftig prisfall, leveringsstopp, permitteringer og det laveste hogstkvantum på landsbasis på mer enn 60 år må 2009 regnes som et unntaksår. Lysten til å investere påvirkes ofte negativt av slike lavkonjunkturer, selv om holdningen til langsiktige investeringer i skogen burde være uavhengig av kortsiktige svingninger i markedet.

Sett på en slik bakgrunn bør det vurderes som positivt at en har klart å opprettholde aktiviteten på omtrent samme nivå som i 2008. Det er også verdt å merke seg at andre fylker, som det er naturlig å sammenligne Telemark med, har hatt større problemer med å opprettholde aktiviteten på ungskogpleie enn det som har vært tilfellet i Telemark.

6.0 Økonomi/rekneskap

6.1. Regnskap - driftskostnader			
	2008	2009	Årlig budsjett
Lønn prosjektleder inkl. sos.utgifter	250 685	573 246	520 000
Kjøreutgifter	4 586	16 273	50 000
Kursvirksomhet	67 820	69 962	80 000
Styringsgruppe			20 000
Gratis veiledning "Den nye skogeieren"	13 417	54 886	300 000
Tiltak ikke AT – medlemmer			
Sum driftskostnader	334 144	715 764	995 000

6.2. Regnskap – finansiering

AT Skog	395 000	395 000	395 000
Fylkesmannen i Telemark rentemidler	250 000	250 000	250 000
LUF – midler	0	0	50 000
BU – midler	225 000	0	300 000
Sum finansiering	870 000	645 000	995 000
Resultat	535 856	- 70 764	

6.3 Kommentarer til regnskapet

Det var et underskudd i 2009 på kr 70 764. Overskuddet for 2008, som var bare et halvt arbeidsår, var kr 535 856. Dette skyldes at det ble bokført tilnærmet fulle tilskudd dette året. Det gjenstår tilskudd frå LUF, som vil bli kreditert året 2010. Når det gjelder veilederaksjonen, er det kun direkte utgifter som er belastet prosjektet, og ikke prosjektleders og styringsgruppas arbeid.

Kursvirksomhetskostnader er hovedsaklig utgifter i forbindelse med kurs for skogsarbeidere (jf. 2.3)

Det største avviket i forhold til budsjett finner en som i fjor på posten gratis veiledning "Den nye skogeieren". Det viser seg problematisk å gjennomføre denne delen av prosjektet som forutsatt. Prosjektet må vurdere hvordan dette videre skal organiseres eller dreies mot annen aktivitet innen projektrammen.

7. Erfaringer/anbefalinger for det videre arbeidet

7.1 Erfaringer/anbefalinger - oppsøkende virksomhet

2009 var et år med en lavkonjunktur som knapt nok noen i dagens skogbruk har opplevd maken til tidligere. Interessen for langsiktige skogkulturinvesteringer påvirkes utvilsomt negativt i slike tider. Selv om mange skogeiere har mye innestående skogfondsmidler, skaper de dårlige tidene en usikkerhet som medfører at en venter med investeringer til tidene eventuelt måtte bli bedre. På tross av dette var aktiviteten i 2009 tilnærmet den samme som i 2008, noe som neppe hadde vært tilfellet uten prosjektet. Den viktigste faktoren for en positiv

påvirkning av aktiviteten er fortsatt den oppsøkende virksomheten. Aktiviteten vil derfor i stor grad avgjøres av tilgangen på ressurser som kan brukes til denne virksomheten. I praksis vil dette først og fremst dreie seg om hvor mange fagpersoner som kan brukes, hvor mye tid hver enkelt har til rådighet, og ikke minst i hvor stor grad disse personenes klarer å utløse aktivitet. Evaluering sommeren 2009 viste at faghjelpene for en stor del fungerte dårligere enn forventet. Det var særlig i områder med faghjelp på kortsiktige, lite forpliktende avtaler at det hadde sviktet aller mest. Når resultatene ble såpass akseptable på tross av en til dels mangelfullt fungerende faghjelpsordning, viser det at det bør være mulig å bedre resultatene ytterligere dersom en får på plass bedre faghjelpsordninger. Prosjektet har derfor anbefalt kommunene å inngå mer forpliktende og langsiktige avtaler med faghjelp, gjerne/helst i samarbeid med nabokommuner.

7.2 Erfaringer/anbefalinger - veilederaksjonen

Pr. utgangen av 2009 er kun en tredjepart av de planlagte veiledningsoppdragene utført. Prosjektet er lite tjent med å videreføre avtaler med lite aktive veiledere, og etter å ha evaluert årsaken, bør det derfor vurderes om arbeidet bør overlates til andre.

7.3 Erfaringer/anbefalinger mediekontakt

En innser at informasjonsarbeidet så langt ikke har vært godt nok. Det skal derfor i første omgang lages en strategi for mediekontakt for 2010. Denne skal legges til grunn for kontakten med mediene, og viktige avklaringer i denne sammenhengen vil måtte bli hvilke målgruppe en primært skal henvende seg til, hvilke medier og mediepersoner en vil prioritere osv.

8. Sluttord

Prosjektet retter seg som kjent først og fremst inn mot planting/etablering av foryngelse og skjøtsel av ungskog. Slike investeringer vil av naturlige årsaker alltid være langsiktige, og det vil ofte være svært utfordrende å argumentere for denne typen investeringer i en samtid der det meste skal lønne seg på kortsiktig basis. Men selve "saken" er utvilsomt god, eksempelvis kan det argumenteres med skogens viktige rolle i klimasammenheng gjennom evnen til å binde karbon, at trevirke er en fornybar ressurs i en verden som stort sett har vært basert på ikke fornybar, fossil energi, og at skogbruksnæringa har store lokale ringvirkninger osv. Det er mye som taler for at skogbruket er en "næring for framtida", og at mulighetene for å kunne utnytte de nye markedene som vil oppstå, i stor grad avgjøres av hva som investeres i dag. Det er ei utfordring i skognæringa at de langsiktige investeringene er lave når tømmerprisene er lave.

Brenna 10.03.2010
Torfinn Ryen